

การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการขยะ

โดย นายทรงวุฒิ พิศพล
ผู้จัดการธนาคารขยะรีไซเคิลตำบลบ้านดง

หลัก ๓ ห่วง

(ห่วงตน ห่วงคน ห่วงโลก)

๓ ห่วง		
พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันที่ดี
<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น - รู้จักใช้เวลาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า - เลือกใช้บรรจุกฎเกณฑ์ที่ไม่ก่อขยะ - นำวัสดุรีไซเคิลมาใช้ซ้ำอย่างคุ้มค่าก่อนนำไปกำจัด - กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสม - การตั้งราคาในการรับซื้อให้เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อการอุปโภค บริโภค ในชีวิตประจำวันที่ไม่ก่อให้เกิดขยะ - เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการจัดการขยะ โดยปลูก ๒ อย่าง(นิสัยปลอดขยะ/นิสัยรักษัรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) สร้าง ๒ อย่าง(สร้างมุมคัดแยกขยะ/สร้างบ่อย่อยขยะอินทรีย์) - เพื่อการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดคุ้มค่าและยั่งยืนสูงสุด - เพื่อให้ ครวัเรือน ชุมชน เกิดความสะอาด น่าอยู่ - เพื่อสร้างสวัสดิการให้กับประชาชนในตำบล - ลดปัญหาขยะในตำบลและช่วยลดภาวะโลกร้อน - คิดไตร่ตรองทุกครั้งก่อนทำอะไร ต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาเสมอ - การใช้เหตุผลเข้าช่วยเวลาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม <p style="text-align: center;">“ยากเพราะคิด สัมฤทธิ์เพราะทำ”</p> <p style="text-align: center;">“งานสัมฤทธิ์ ชีวิตรื่นรมย์”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการดำเนินงานธนาคารขยะอย่างเป็นระบบ - แบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน - ติดตามราคากลางของตลาดอย่างต่อเนื่อง - คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล (เรียนรู้อดีต แก้ไขปัจจุบัน ป้องกันอนาคต) - เตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง - มีการเลือกใช้บรรจุกฎเกณฑ์ที่ไม่ก่อขยะ - สามารถคัดแยกขยะแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้อง - ไม่ทิ้งขยะในที่หรือทางสาธารณะ - มีการป้องกันตนเองจากอันตรายที่เกิดจากขยะ <p style="text-align: center;">“ทำดีเพื่อดี ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่”</p>

หลัก ๒ เจื่อนไซ

๒ เจื่อนไซ

ภูมิปัญญา (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)	ภูมิธรรม (ชื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน)
<p>-มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของอย่างรอบด้าน อาทิ ประเภทของขยะมูลฝอยชุมชน การจัดการขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างถูกต้องและเหมาะสม ผลกระทบของขยะมูลฝอยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น</p> <p>-มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารขยะรีไซเคิล อาทิ ราคาซื้อขาย การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เจื่อนไซการคุ้มครองสิทธิของสมาชิก เป็นต้น</p> <p>-นำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาอย่างแยกคาง ให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน</p> <p>-อาศัยหลักคิด ผู้สร้างขยะ คือ ผู้รับผิดชอบ / ขยะเกิดที่ใด เริ่มจัดการที่นั่น /</p> <p>ใช้หลัก ๓ ป. คือเปิดใจ ปรับวิธีคิด เปลี่ยนพฤติกรรม)</p> <p>พระคาถาเยธัมมา</p> <p>“เย ธัมมา เหตุปะภะวา เตสัง เหตุ ตะถาคะโต เตสญจะ โย นิโรโธ จะ เอวัง วาที่ มะหาสะมะโน”</p> <p>คำแปล</p> <p>ธรรมทั้งหลายเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตเจ้าทรงแสดงเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมทั้งหลายเหล่านั้น พระมหาสมณะเจ้า ทรงสั่งสอนอย่างนี้</p>	<p>ธรรมะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>ผู้ปฏิบัติงานหรือคนทำงาน คือ ผู้ที่ถูกมอบหมายให้ทำงานจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้ปฏิบัติงานหรือคนทำงานทุกคนต่างก็ปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานด้วยกันทุกคน ดังนั้น ชุดธรรมะที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน คือ อิทธิบาท ๔ ซึ่งหมายถึง ธรรมแห่งความสำเร็จ โดยหลักธรรมในอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย</p> <p>๑. ฉันทะ : ความพอใจ หมายถึง ความรักงาน- พยายามกับงานที่ทำอยู่ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องชอบหรือ ศรัทธางานที่ทำอยู่ จะต้องพอใจที่จะทำและมีความสุขที่ได้ทำงานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>๒. วิริยะ : ความพากเพียร หมายถึง ขยันหมั่นเพียรกับงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความขยันหมั่นเพียร ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง หมั่นฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p> <p>๓. จิตตะ : ความเอาใจใส่ หมายถึง ความเอาใจรับผิดชอบงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีจิตใจ หรือ สมาธิจดจ่อกับงานที่ทำ รวมถึง มีความรอบคอบและความรับผิดชอบในงานที่ทำอย่างเต็มสติกำลัง</p> <p>๔. วิมังสา : ความสอดส่องในเหตุและผล หมายถึง การพิจารณาวิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบงานผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด รวมถึง การมีความเข้าใจในงานอย่างลึกซึ้งทั้งในแง่ขั้นตอนและผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ของงาน</p> <p>โดยสรุปหลัก อิทธิบาท ๔ มาปรับใช้ คือ ต้อง รักงาน สู้งาน ใส่ใจงาน ทำงานด้วยปัญญา</p> <p>-นำสัปปุริสธรรม ๗ ประการ หมายถึงธรรมของคนดี ธรรมของผู้สงบ มาใช้ ดังนี้</p> <p>๑)รู้เหตุ ๒)รู้ผล ๓)รู้ตน ๔)รู้ประมาณ ๕)รู้กาล ๖)รู้บุคคล ๗)รู้ชุมชน</p>

๒ เจ็อนไซ

ภูมิปัญญา (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)

ภูมิธรรม (ชื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน)

ธรรมะสำหรับการทำงานร่วมกัน

“งาน” ทุกอย่างไม่สามารถทำสำเร็จด้วยตนเองเพียงคนเดียว ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น ชุดเหมาะสม สำหรับการทำงานร่วมกัน คือ สังคหวัตถุ ๔ ซึ่งหมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกมิตร และ เอื้อเพื่อเกื้อกูล โดยหลักธรรมในสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย

๑. ทาน : เกื้อกูลกันด้วยการให้ หมายถึง การให้ การ เสียสละ หรือ การเอื้อเพื่อแบ่งปันของๆตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคล อื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว ดังนั้น การ ทำงานจะต้องช่วยเหลือกันแบ่งปัน ไม่เห็นแก่ตัว รวมถึง การมี น้ำใจที่ดีต่อกัน

๒. ปิยวาจา : ใช้วาจาประสานมิตร หมายถึง การพูดจา ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบ คาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องพูดหรือปรึกษาหารือกันโดย ยึดถือหลักเกณฑ์ ๔ ประการ คือ ๑) เว้นจากการพูดเท็จ ๒) เว้น จากการพูดส่อเสียด ๓) เว้นจากการพูดคำหยาบ และ ๔) เว้น จากการพูดเพื่อเจ้อ และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ จะต้องพูดหรือ เจริญกันด้วยไมตรีและความปรารถนาดีต่อกัน

๓. อุตถจริยา : ร่วมสร้างสรรค์อุดมการณ์ หมายถึง การ สงเคราะห์ทุกชนิดหรือ การปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องช่วยเหลือกันด้วยกำลังงาน (กาย) กำลังความคิด และกำลังทรัพย์

๔. สมานัตตา : ร่วมทุกข์ร่วมสุขในทุกคราว หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอ ปลาย ดังนั้น การทำงานร่วมกันจะต้องถึงคิดว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข” และผู้ทำงานร่วมกันทุกคนจะต้องไม่ถือตัว มีความ เสมอภาค วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ทำตนให้เป็นที่น่ารัก นำ เคารพนับถือ และนำให้ความร่วมมือช่วยเหลือ รวมถึง การทำตน ให้คงเส้นคงวา มีความมั่นคงในอารมณ์ (Maturity) หรือการมี EQ ที่ดี

๒ เจ็อนไซ

ภูมิปัญญา (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)	ภูมิธรรม (ชื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน)
	<p>การมีสามัคคีธรรม คือ ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะทำให้เกิดสุขในทางปฏิบัติ สามัคคีธรรมประกอบด้วย</p> <p>๓.๑ ความสามัคคีทางกาย คือ การทำงานร่วมกันด้วยความเสียบสละ</p> <p>๓.๒ ความสามัคคีทางใจ คือ มีความพร้อมใจกันที่จะทำกิจทุกอย่าง</p> <p>๓.๓ ความสามัคคีทางความคิด คือ การช่วยกันคิดสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดแก่ส่วนรวม ไม่คิดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว</p>

ผลลัพธ์

ด้านวัตถุ

- นำเงินที่ได้จากการรับซื้อขยะแล้วนำขยะไปขาย เข้าสู่ระบบธนาคารขยะรีไซเคิล
- ขยะบางประเภทสามารถนำมาใช้ซ้ำได้ เช่น ขวดน้ำ

ด้านสิ่งแวดล้อม

- ปริมาณขยะลดลง
- มีความสะอาดตา พาสบายใจ/ช่วยลดภาวะโลกร้อน
- เป็นเหตุที่จะทำให้ชุมชน มี “สิ่งแวดล้อมดี ชีวิตสดใส ห่างไกลมลพิษ”

ด้านสังคม

- ได้มิตรภาพจากเพื่อนร่วมงานและทุกภาคส่วน
- เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน
- เกิดสังคมที่มีความรัก ความสามัคคี “ได้งาน ได้บุญ”

ด้านวัฒนธรรม

- ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะมูลฝอยและช่วยกันบริหารจัดการขยะมูลฝอยแต่ละประเภทอย่างถูกต้องและเหมาะสม(หลักคิด ผู้สร้างขยะ คือ ผู้รับผิดชอบ / ขยะเกิดที่ใด เริ่มจัดการที่นั่น / ใช้หลัก ๓ ป. คือ เปิดใจ ปรับวิธีคิด เปลี่ยนพฤติกรรม)
- เกิดนวัตกรรม ป्लูก ๒ อย่าง สร้าง ๒ อย่าง ในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน
- เกิดนวัตกรรมด้านภาษา คือ ใช้ภาษาถิ่นอีสาน ที่เรียกว่า ผะหย้า ในการสื่อสารให้เกิดการมีส่วนร่วม

“ใจดี ใจดี ปกติดี ดีอีหลี”